

's-Gravenhage, 19 maart 2001

Ons kenmerk z2000-0340.

Onderwerp Database

In een telefoongesprek, is afgesproken dat de Registratiekamer een feitenonderzoek bij u in zou uitvoeren. Op basis van waarnemingen en bevindingen bij dat onderzoek zou dan een oordeel worden gegeven over de vraag of de database als persoonsregistratie moet worden beschouwd en dus onder de reikwijdte van de Wet persoonsregistraties valt.

In onze brief van ontving u de concept-bevindingen van de Registratiekamer, opgesteld aan de hand van het onderzoek.

Naar aanleiding van die brief heeft u een inhoudelijke reactie gestuurd met betrekking tot de concept-bevindingen. Er is door de Registratiekamer telefonisch om een nadere toelichting op uw opmerkingen gevraagd. Naar aanleiding van uw opmerkingen en de verkregen toelichting zijn de concept-bevindingen aangepast. Bij onze brief van zijn deze aan u voorgelegd. Bij brief heeft u laten weten zich met de inhoud van de bevindingen te kunnen verenigen.

In deze brief zal de Registratiekamer op basis daarvan een standpunt bepalen over de toepasselijkheid van de Wet persoonsregistraties.

Bevindingen

Het onderzoek heeft zich georiënteerd op twee objecten. Als eerste is de database zelf onderzocht; als tweede is het gebruik van de gegevens in de database aan een onderzoek onderworpen.

Uw brief

Bijlagen

Contactpersoon

Doorkiesnummer

Prins Clauslaan 20

Postbus 93374

2509 AJ 's-Gravenhage

Tel. 070-3811300

Fax 070-3811301

Datum

Ons kenmerk z2000-0340.

Blad 2

Database

Bij het gebruik van het Internet is het zogenaamde IP-adres de basis van het gegevensverkeer. Elk computer systeem dat deel uitmaakt van het internet dient over een IP-adres te beschikken. Het IP-adres bepaalt de computer van òf de zender òf de ontvanger van een over het Internet te versturen bericht. Gezien het voorgaande is het duidelijk dat elk IP-adres uniek dient te zijn. Elke organisatie die op een of andere wijze gebruik wil maken van Internet, dient zijn systemen van een IP-adres te voorzien. Teneinde orde te scheppen in het gebruik van deze IP-adressen is er, wereldwijd, een aantal organisaties die de IP-adressen gecontroleerd uitgeven.

Een IP-adres bestaat uit een string van vier getallen (A.B.C.D), waarbij elk van de letters kunnen variëren tussen de 0 en 255. IP-adressen worden uitgegeven in blokken. Er wordt gesproken over een D-blok als een organisatie de beschikking heeft gekregen over de serie IP-adressen. Een concreet IP-adres is te herleiden tot de organisatie die eigenaar is van dat IP-adres. Gezien de schaarste aan IP-adressen worden deze steeds vaker in blokken van 8 uitgegeven.

Bijvoorbeeld: IP-adres 123.28.154.43 behoort tot het D-blok 123.28.154.40 tot en met 123.28.154.47 en dat blok is uitgegeven aan organisatie X.

Het bedrijf raadpleegt bij de organisaties die de IP-adressen uitgeven, de tabellen waarin zijn opgenomen de D-blokken van IP-adressen en de gegevens omtrent de organisatie (eigenaar) die bij dat blok van IP-adressen hoort. De lijsten met de toekenning van deze IP-adres blokken zijn voor iedereen, via het Internet, beschikbaar. Het staat de eigenaar vrij de ter beschikking gestelde IP-adressen aan een eindgebruiker toe te kennen als vast IP-adres dan wel als dynamisch IP-adres per sessie.

Het bestand dat een bedrijf verkrijgt wordt binnen de eigen organisatie verrijkt. Door medewerkers van het bedrijf. Aan de naam van de organisatie worden gegevens toegevoegd die aangeven in welk land deze organisatie zich bevindt en welke taal daar wordt gesproken. Het bedrijf verkrijgt deze gegevens door eigen onderzoek op het Internet. De gegevens in de database worden op geen enkel moment verrijkt met gegevens die afkomstig zijn uit een verzameling persoonsgegevens.

Datum

Ons kenmerk z2000-0340.

Blad 3

In de database zoals beschikbaar binnen de eigen organisatie zijn persoonsgegevens opgenomen met betrekking tot de eigen werknemers. Met het vastleggen van deze gegevens is het bedrijf in staat om te controleren welke medewerker verantwoordelijk is voor een mutatie in het systeem.

Het bedrijf streeft ernaar dat de database blijvend de meest recente gegevens bevat.

Gebruik van de gegevens

Uit het oogpunt van gebruikersvriendelijkheid stellen eigenaren van homepages vaak op de eerste pagina de vraag in welke taal de bezoeker de inhoud van de web site getoond wil krijgen.

Het bedrijf verkoopt deze organisaties een product dat het stellen van deze vraag overbodig maakt. Dit product bestaat uit een tabel waarin zijn opgenomen het eerder beschreven D-blok van het IP-adres, de bijbehorende land- en taalcode. Tevens worden twee tabellen geleverd waarin de omschrijvingen, behorende bij deze twee codes, worden gegeven.

De eigenaar van een homepage beschikt over het complete IP-adres van een bezoeker. Op basis van de D-blok behorende bij het IP-adres en de database kan de betrokken eigenaar geautomatiseerd vaststellen in welke taal de homepage getoond moet worden.

De database wordt met een software pakket eromheen tussen de 1 en 12 maal per jaar aan de klanten verstuurd. De klant installeert de database en de software. Deze past eveneens de homepage aan zodat de database geraadpleegd wordt om de taalkeuze te vereenvoudigen.

Vanuit het bedrijf wordt op geen enkel moment een on-line verbinding gelegd met gebruikers van het Internet. Het complete IP-adres inclusief een datumtijd stempel van het moment van gebruik door een websurfer, komt nooit in het bezit van het bedrijf.

Datum

Ons kenmerk z2000-0340.

Blad 4

Beoordeling

Op dit moment is in Nederland de Wet persoonsregistraties (WPR) van toepassing. Voor het beantwoorden van de vraag of de database persoonsgegevens bevat en of er vervolgens sprake is van een persoonsregistratie, is een toetsing aan de WPR noodzakelijk.

Voor deze toetsing zijn de volgende definities in artikel 1 WPR van belang:

persoonsgegevens: een gegeven dat herleidbaar is tot een individuele natuurlijke persoon;
persoonsregistratie: een samenhangende verzameling van op verschillende personen betrekking hebbende persoonsgegevens, die langs geautomatiseerde weg wordt gevoerd of met het oog op een doeltreffende raadpleging van die gegevens systematisch is aangelegd;

De definitie van het begrip 'persoonsgegevens' heeft een ruime strekking en sluit aan bij de omschrijving van het begrip 'personal data' in het Europees Dataverdrag (Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, Straatsburg, 28 januari 1981, Trb. 1998, 7). In artikel 2 van dat verdrag wordt het begrip omschreven als 'any information relating to an identified or identifiable individual'.

Bij de vraag of er sprake is van persoonsgegevens gaat het met name om de elementen 'any information relating to' en 'identified or identifiable'. Beide vereisten liggen besloten in de term herleidbaar. Van herleidbaarheid is sprake indien een gegeven informatie verschaft over een identificeerbare persoon.

Bij 'identified or identifiable' speelt vooral de vraag of de identiteit van de persoon redelijkerwijs, zonder onevenredige inspanning, vastgesteld kan worden. Dit hangt mede af van de mogelijkheden waarover de houder beschikt en de bekendheid of beschikbaarheid van aanvullende informatie. Hierbij moet uitgegaan worden van een redelijk toegeruste houder. In concrete gevallen moet echter wel rekening worden

Datum

Ons kenmerk z2000-0340.

Blad 5

gehouden met bijzondere expertise, technische faciliteiten en dergelijke van de houder. Het gaat dus enerzijds om objectivering naar een redelijk toegeruste houder en anderzijds om subjectivering naar bijzondere expertise.

IP-adressen in het algemeen

Een volledig IP-adres bestaat uit een string van vier getallen (A.B.C.D). Dit volledige IP-adres bepaalt de computer van hetzij de zender, hetzij de ontvanger van een over het internet te versturen bericht.

De Registratiekamer is van mening dat een volledig IP-adres in veel gevallen als een persoonsgegeven beschouwd moet worden.

- Een vast IP-adres is met behulp van de Internet Service Provider (ISP) zonder meer, aan de hand van de abonnee administratie, herleidbaar tot de individuele natuurlijke persoon die daarvan de gebruiker is.
- Voor een dynamisch IP-adres geldt hetzelfde. Dit echter op voorwaarde dat bekend is op welk moment het IP-adres gebruikt werd. De ISP legt alle aanlog gegevens vast. Hierbij wordt geregistreerd welk IP-adres, in welke periode, aan welke login-naam werd toegekend. Deze login-naam kan op eenvoudige wijze worden herleid tot een individuele natuurlijke persoon, indien deze daarvan de gebruiker is.

Database

Bij de beantwoording van de vraag of de database persoonsgegevens bevat, moet onderscheid gemaakt worden tussen:

1. de ontwikkelomgeving zoals deze bij het bedrijf aanwezig is;
2. de database die aan de klanten van het bedrijf wordt geleverd;
3. het gebruik van de database door de afnemers.

ad 1. De ontwikkelomgeving bij het bedrijf

Voor het aanmaken van de database hanteert het bedrijf de publiek toegankelijke databases waarin opgenomen is aan welke organisatie de beschikbare

Datum

Ons kenmerk z2000-0340.

Blad 6

D-blokken van IP-adressen zijn uitgegeven. De bedoelde organisaties zijn over het algemeen commerciële bedrijven of ISP's. De gegevens omtrent deze organisaties zijn in het algemeen niet te classificeren als persoonsgegevens.

In enkele gevallen is de betrokken organisatie een eenmansbedrijf en is er sprake van persoonsgegevens. Zodra persoonsgegevens over meerdere eenmansbedrijven worden opgeslagen, kan er sprake zijn van een persoonsregistratie en is de WPR in zoverre hierop van toepassing. Ter nadere informatie over dit onderwerp zij verwezen naar het bijgevoegde Informatieblad: 'De WPR en bedrijfsinformatie'.

Door middel van eigen onderzoek verrijkt het bedrijf deze database met een aanduiding van welke taal de meest waarschijnlijke is voor een gebruiker van een compleet IP-adres uit een D-blok.

In de database wordt per D-blok van IP-adressen aangegeven in welk land de IP-adressen uit dit D-blok voor uitgifte worden gebruikt. Vervolgens is, voor die landen waar meerdere talen worden gesproken, vastgesteld in welke regio van dat land het D-blok wordt gebruikt. Op basis van deze gegevens wordt vastgelegd met welke taal een gebruiker van een concreet IP-adres uit dat D-blok het best kan worden aangesproken.

Een compleet in gebruik zijnd IP-adres (in geval van een vast IP-adres), of een compleet adres inclusief een tijdsaanduiding van het moment van gebruik (in geval van een dynamisch IP-adres) wordt niet gebruikt bij de werkzaamheden bij het bedrijf om de taalaanduiding toe te voegen. Zoals eerder aangegeven, kan uitzonderingen daargelaten, alleen een compleet IP-adres, onder voorwaarden, herleid worden tot een natuurlijke persoon.

De conclusie luidt derhalve dat er binnen de ontwikkelomgeving van de database, voor wat betreft de aanduiding van IP-adressen, in het algemeen geen sprake is van persoonsgegevens.

Datum

Ons kenmerk z2000-0340.

Blad 7

ad 2. De database die aan de klanten wordt geleverd

Binnen de database, zoals die als product aan klanten van het bedrijf wordt aangeboden, is er sprake van een gegevensset die bestaat uit drie items:

- de identificatie van een D-blok van IP-adressen,
- de bijbehorende landcode, en
- de bijbehorende taalcode van elke gebruiker van een IP-adres uit dit D-blok.

De genoemde gegevens worden verkregen door het maken van een extract uit de database zoals deze binnen de ontwikkelomgeving aanwezig is.

In deze database worden de bedrijfsgegevens van de betrokken organisaties niet opgenomen, zodat redelijkerwijs niet kan worden vastgesteld in hoeverre de gegevens betrekking hebben op eenmansbedrijven, waarvan nog sprake kan zijn binnen de ontwikkelomgeving bij het bedrijf. Evenmin worden in deze database gegevens uit het - later in deze brief te behandelen - personeelsvolgsysteem opgenomen.

Aangezien is vastgesteld dat er binnen de ontwikkelomgeving in de regel geen sprake is van persoonsgegevens, geldt deze conclusie des te meer voor de database die aan de klanten wordt geleverd.

3. Het gebruik van de database door de afnemers

De conclusie dat de database zoals die door het bedrijf als product wordt verkocht bij het bedrijf geen persoonsgegevens bevat, is niet zonder meer van toepassing bij de afnemers van de database.

Afnemers zijn op eenvoudige wijze in de gelegenheid om hun persoonsregistratie te verrijken met de gegevens uit de database. Door deze gegevens te koppelen aan andere herleidbare persoonsgegevens, worden die gegevens zelf alsnog persoonsgegevens.

Datum

Ons kenmerk z2000-0340.

Blad 8

Personeelsvolgsysteem

Bij de verdere analyse van het gegevensmodel is de Registratiekamer tot de constatering gekomen dat er binnen de omgeving waar de database wordt ontwikkeld sprake is van een zogenaamd 'Personeelsvolgsysteem'.

Tijdens het bezoek is bij het ontvangen gegevensmodel een uitleg gegeven over de rol die de gegevens in de tabel "EMPLOYEE" en de daaraan verbonden relaties spelen. Bij de uitleg werd aangegeven dat deze gegevens tot doel hebben vast te kunnen stellen welke medewerker voor welke mutaties in de database verantwoordelijk was. Het is duidelijk dat hier wel sprake is van persoonsgegevens. Ook is er sprake van een persoonsregistratie omdat voldaan wordt aan de voorwaarden zoals die in artikel 1 WPR worden gesteld. De Registratiekamer concludeert dat het hier om een personeelsvolgsysteem gaat.

De Registratiekamer heeft aandachtspunten ontwikkeld voor personeelsvolgsystemen. Samengevat komen die erop neer dat de instemming van de ondernemingsraad nodig is en dat het voor het personeel duidelijk moet zijn voor welk doel (artikel 4, eerste lid WPR) de directie deze persoonsgegevens gebruikt. Hierbij is het met name van belang of de gegevens uit het personeelsvolgsysteem opgeslagen worden in personeelsdossiers en hoelang deze gegevens vervolgens bewaard worden.

Als bijlage bij deze brief vindt u de 'Checklist voor de OR: Personeelsvolgsystemen & verwerking van persoonsgegevens' waarin uitgebreid op dit onderwerp wordt ingegaan.

Conclusie

De persoonsgegevens betrokken bij de eenmansbedrijven en het personeelsvolgsysteem staan los van de database zoals die aan de klanten van het bedrijf worden geleverd. Het feit dat er binnen de ontwikkelomgeving in elk geval sprake is van één, en mogelijk van twee persoonsregistraties kan bij de beoordeling van bedoelde database buiten beschouwing blijven.

Datum

Ons kenmerk z2000-0340.

Blad 9

Op basis van de in deze brief weergegeven bevindingen en zolang de daar beschreven werkwijze onveranderd blijft, komt de Registratiekamer samengevat tot de volgende conclusies.

De database, zoals die wordt geleverd aan de klanten van het bedrijf, bevat geen persoonsgegevens en valt derhalve niet onder de reikwijdte van de WPR.

Binnen de ontwikkelomgeving van de database is er sprake van een Personeelsvolgsysteem. Registratiekamer beveelt u aan ten aanzien van deze persoonsregistratie te handelen conform het gestelde in de 'Checklist voor de OR: Personeelsvolgsystemen & verwerking van persoonsgegevens'.

Tevens is er mogelijk binnen de ontwikkelomgeving sprake van persoonsgegevens bij het verwerken van gegevens over eenmansbedrijven. Met betrekking tot dit onderwerp zij verwezen naar het 'Informatieblad: de WPR en bedrijfsinformatie'.

In de loop van 2001 zal de WPR vervangen worden door de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). Het begrip 'persoonsgegeven' is in de WBP inhoudelijk gelijk gebleven. Op basis van dezelfde bevindingen zal de conclusie onder de WBP in zoverre dus niet afwijken van die op grond van de WPR. Anders dan de WPR, zal de WBP reeds van toepassing zijn als persoonsgegevens langs geautomatiseerde weg worden 'verwerkt'. Dit begrip omvat alle handelingen die met persoonsgegevens kunnen worden verricht, vanaf het verzamelen tot en met het vernietigen. De WBP zal dus in meer gevallen en in een eerder stadium van toepassing kunnen zijn.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en beschouw het onderzoek hiermee als afgesloten.

Hoogachtend,

P.J. Hustinx
voorzitter